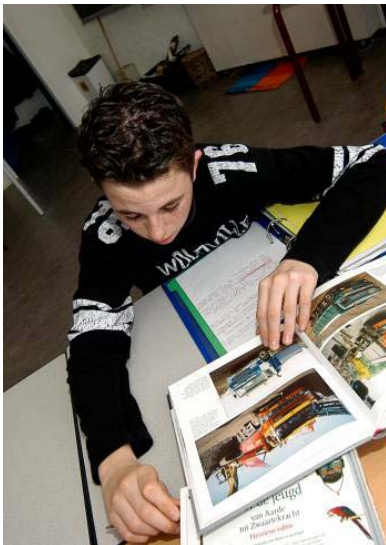
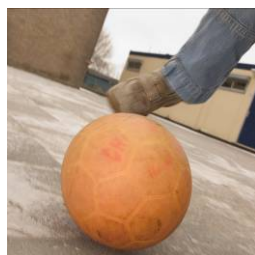
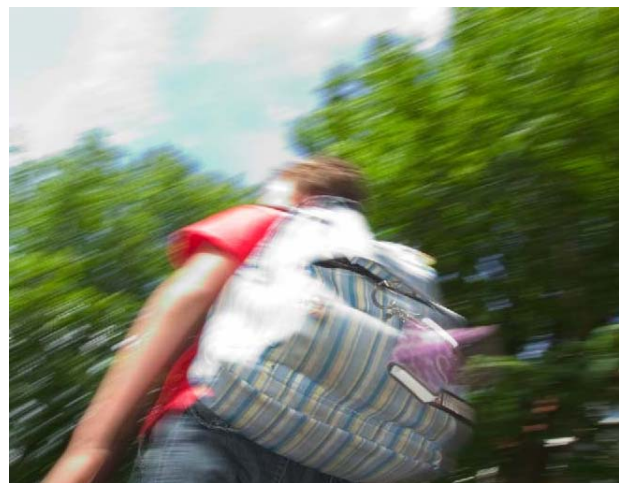

Ambulante begeleiding die past

'Op weg naar kernteams die aanspreken'

A chalkboard with names and numbers written on it. The names are written in white chalk. The numbers are also written in white chalk. The names are: an carlos, eandra, megan, onome, and ralf. The numbers are: 2, 2b, 2, Post, and 3.

an carlos	2	
eandra	2b	1
megan	2	3
onome	Post	
ralf		

Samenvatting bedrijfsplan RENN4
Afdeling Ambulante Begeleiding
Juni 2007

Inhoudsopgave

Inleiding	blz. 2
Hoofdstuk 1: Missie en visie	blz. 3
Hoofdstuk 2: Wat willen we bereiken?	blz. 6
Hoofdstuk 3: Hoe gaan we werken?	blz. 8
Hoofdstuk 4: Wanneer gaan we wat doen?	blz. 9

Inleiding

Voor u ligt een beknopte samenvatting van het bedrijfsplan voor de periode 2007-2011 van de afdeling Ambulante Begeleiding (AB) van RENN4. Het geeft de hoofdlijnen¹ van het beleid weer en geeft antwoord op de ontwikkelingen.

De afdeling Ambulante Begeleiding (AB) is een zelfstandige afdeling binnen de "jonge fusieorganisatie" RENN4. Dit betekent dat de AB is losgekoppeld van de scholen en dat de afdeling inhoudelijk, organisatorisch en beheersmatig verantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van de wettelijke taak tot het verzorgen van ambulante begeleiding in het reguliere onderwijs. De afdeling heeft te maken met een sterke groei van het aantal te begeleiden leerlingen.

Alle beleidsvoornemens zijn afgeleid van de CAREBAGS uit het groeidocument "Richting en Houvast" en vertaald naar de competenties van de AB-er. Deze competenties hebben zowel betrekking op de uitvoerende werkzaamheden richting de klant, als op de AB-er zelf. Om deze reden is in hoofdstuk 1 de missie en visie integraal opgenomen. In hoofdstuk 2 kunt u lezen wat we willen bereiken en in hoofdstuk 3 wordt ingegaan op hoe we dit willen doen. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 beschreven wat we wanneer gaan doen.

In samenspraak met de aan de afdeling verbonden teamleiders, gedragsdeskundigen en ambulant begeleiders, is in samenwerking met het bureau ConAct^{plus} de inhoudelijke uitwerking tot stand gekomen.

Trees Galama
Directeur afdeling Ambulante Begeleiding
Juni 2007

¹ Voor uitvoerige informatie verwijst ik naar de website www.renn4.nl ambulante begeleiding

Hoofdstuk 1: Missie en visie

CAREBAGS

De wettelijke opdracht voor het speciaal onderwijs- zo ook voor RENN4- is een zodanige inrichting van het onderwijs en de zorg dat deze past bij de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling opdat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken. Een cluster 4-indicatie wordt afgegeven voor een periode van 3 jaar; daarna moet- indien dit nodig blijkt- opnieuw een beschikking worden aangevraagd. Dit impliceert dat cluster 4-onderwijs per definitie schakelonderwijs is. In feite zijn we altijd bezig om leerlingen voor te bereiden op de terugkeer in een vorm van onderwijs of werk waar zij hun toekomstperspectief en daarmee een optimale plaats in de samenleving kunnen realiseren.

De doelstelling van verantwoord en zo snel mogelijk schakelen geldt zowel voor de leerlingen die naar een RENN4-school gaan als voor hen die in een reguliere onderwijssetting rugzakbegeleiding krijgen vanuit de afdeling Ambulante Begeleiding. Het doel van de rugzakbegeleiding is dat de indicatie van de leerling niet wordt verlengd en het reguliere onderwijs zo te professionaliseren dat zij zelf de onderwijszorg kan bieden die cluster 4-leerlingen nodig hebben.

Dit doel van de rugzakbegeleiding en het uitgangspunt bij het formuleren van de collectieve ambities van RENN4 ('Ieder kind heeft recht op onderwijs en kan en wil zich ontwikkelen/leren'), leiden tot de volgende beschrijving van de kerntaak van een ambulant begeleider van RENN4:

'Het optimaliseren en professionaliseren van de reguliere onderwijsomgeving waarbinnen een leerling met een cluster 4-indicatie functioneert, gericht op het realiseren van het toekomstperspectief van de leerling en daarmee een optimale plaats in de samenleving'.

Om deze kerntaak te kunnen uitvoeren werkt de ambulant begeleider van RENN4 vanuit de CAREBAGS vertaald naar de afdeling Ambulante Begeleiding.

CARE staat voor de zorg voor **Competentie**, **Autonomie**, **Relatie** en **Engagement**. Dit zijn vier basale psychologische basisbehoeften.

Competentie staat voor de behoefte jezelf als capabel te ervaren; in staat zijn om een gewenst resultaat te behalen en een ongewenst resultaat te vermijden. De ambulant begeleider werkt dan vanuit de volgende beroepsrollen: processen begeleiden (*de ondersteunende rol*), expertise overdragen (*de informerende rol*), interpersoonlijk handelen (*de relationele rol*), vormgeven aan ondernemerschap (*de klantgerichte rol*). Deze rollen kunnen in verschillende beroepscontexten worden toegepast. De combinatie van de beroepscontexten met de beroepsrollen levert een competentiematrix op (Feringa, L. & G. Hoogendoorn, 2004) en fungeert als een competentieprofiel van het ambulant begeleiderschap.

Autonomie is het verlangen naar persoonlijke controle en zelfbeschikking. Dit vereist een balans tussen eigen wensen en verlangens durven uit te spreken en te volgen, zonder daarmee de autonomie van anderen te schaden. Ambulante begeleiding begint met het maken van goede afspraken; het afstemmen van de wederzijdse verwachtingen en wensen van de school, de leerling, ouders en de AB-er. De rol van de AB-er bij het maken van afspraken is complex. Enerzijds is de AB-er gespreksleider en daarmee verantwoordelijk voor een goede gespreksvoering waarin alle deelnemers vanuit hun eigen betrokkenheid hun eigen inbreng kunnen

hebben. Anderzijds heeft de AB-er ook een eigen inbreng; hij geeft specifieke informatie over de mogelijkheden en beperkingen van de leerling (Boerman e.a. 2002).

Daarom pleiten we voor het werken vanuit een samenwerkingsmodel, dat gebaseerd is op gelijkwaardig partnership en dat uitgaat van ieders eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden om zo de wederzijdse autonomie te waarborgen.

Relationele verbondenheid staat voor de ervaring ergens bij te horen. Relationele verbondenheid veronderstelt eveneens het vermogen bij te dragen aan een professionele samenwerkingsrelatie. Wanneer er vanuit het samenwerkingsmodel afspraken gemaakt zijn over de taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en mogelijkheden van alle deelnemers, ontstaat de basis voor een professionele samenwerkingsrelatie tussen school, leerling, ouders en ambulant begeleider. Van daaruit kan er worden gekeken naar wat deze leerling in deze onderwijssituatie nodig heeft om zijn toekomstperspectief te kunnen realiseren. Samen streven we naar een cultuur van afspreken, uitspreken en aanspreken. Afspraken moeten resultaatgericht en duidelijk worden geformuleerd en gecommuniceerd. Dit garandeert transparantie binnen het netwerk van verantwoordelijkheden. Persoonlijke competenties en professionele autonomie worden binnen de afspraken gerespecteerd. Echter, functioneren binnen een dienstverband betekent dat men zich heeft te houden aan de geformuleerde missie en visie. Dit kadert autonomie en regelruimte in (Feringa, L. & G. Hoogendoorn, 2004). Wordt de uitvoering aangemerkt als onverenigbaar met de vastgestelde afspraken dan is het zaak de professional daar op aan te spreken.

Engagement is een begrip dat duidt op het verlangen van de mens met iets zinnigs bezig te willen zijn. Geëngageerd zijn voor de taak leidt tot diepte investering en tot doorzettingsvermogen, het verlangen iets af te maken en tot een goed einde te brengen. Engagement is de zin die wij geven aan wat wij doen, waarmee we ons onderscheiden en waarmee we de waarde voor onze klanten creëren.

Als afdeling Ambulante Begeleiding van RENN4 werken we met onze specifieke competenties vanuit een professionele betrokkenheid, die gebaseerd is op het respecteren van de wederzijdse autonomie, in een samenwerkingsrelatie met de klant. Dit met als doel het realiseren van gepaste onderwijszorg gericht op het realiseren van het toekomstperspectief van de leerling en daarmee een optimale plaats in de samenleving. Dit doen we door middel van het op een planmatige manier vergroten van het inzicht in en het begrip hebben voor de beschermende en risicofactoren van de leerling en de onderwijscontext rondom de leerling.

BAGS staat voor de onderwijskundige aandacht voor de **beschermende** factoren, **adaptief** onderwijs, **gedragsverandering** en **systematisch** en **planmatig** werken.

Beschermende factoren geeft aan dat in de ontwikkeling van kinderen en jongeren zowel risicofactoren als beschermende factoren een rol spelen. Deze factoren kunnen in het kind aanwezig zijn, als wel in de omgeving van het kind. De ambulante begeleiding is gericht op de leerling in zijn/haar onderwijscontext met in dit verband het doel de leerling zelf inzicht te geven in de beschermende factoren van de situatie. We kijken niet alleen naar de onmogelijkheden van de situatie, maar leggen de nadruk op de mogelijkheden. De mogelijkheden van de onderwijscontext rondom de leerling en van de leerling zelf vormen het uitgangspunt van de begeleiding en staan daarom altijd in het begeleidingsplan genoemd.

Adaptief onderwijs is gericht op het grip krijgen op de onderwijsbelemmeringen van leerlingen zodanig dat zij opgelopen achterstanden kunnen wegwerken, dan wel geen verdere achterstand oplopen. Leerlingen hebben recht op onderwijs dat hun uitdaagt en aanspreekt zodat zij hun eigen ontwikkelingspotentieel kunnen benutten. Adaptief onderwijs betekent voor de ambulante begeleiding dat zij altijd aan wil sluiten bij de mogelijkheden van de onderwijscontext rondom de leerling en de mogelijkheden van de leerling zelf. Wij willen een reëel en passend aanbod bieden opdat de leerling en zijn omgeving hun eigen ontwikkelingspotentieel kunnen benutten.

Gedragsverandering is het doel van cluster 4-onderwijs. Namelijk het streven naar zichtbare en blijvende gedragsveranderingen. Dit vraagt om een gerichtheid op de inzet van de leerlingen zelf, maar ook op aandacht voor alle omgevingsfactoren die schakels vormen tot gedragsverandering. De ambulante begeleiding richt zich op het inzicht geven in en het aansluiten bij de mogelijkheden van de onderwijscontext rondom de leerling en op die van de leerling zelf. Wanneer er inzicht is gegeven in deze risico- en beschermende factoren kan er gezocht worden naar een optimale begeleidingssituatie welke als einddoel zelfregulering van de leerling centraal stelt. De ambulante begeleider is in dit proces de trajectbegeleider.

Systematisch handelen en planmatig handelen volgens de PDCA (plan do control act) cyclus is een belangrijk middel bij het bewerkstelligen van kwaliteit en dus planmatig handelen. Ambulante begeleiding werkt aan de hand van een protocol; dit protocol heeft een cyclisch karakter. De acties die uit de samenwerking tussen school, leerling/ouders en de ambulante begeleiding naar voren komen, worden aan de hand van dit protocol geëvalueerd.

De S van bags staat ook voor samenwerking. De ambulante begeleiding zoekt nadrukkelijk de samenwerking met de school, leerling en ouders. In het begeleidingstraject naar optimaal onderwijs zijn school, leerling en ouders medeonderzoekers en mede-uitvoerders. Dit leidt tot betere oplossingen en betere resultaten. Daarnaast zoeken we als RENN4 de samenwerking in de regio en met andere organisaties zoals onderwijsinstellingen uit andere clusters, jeugdzorg en jeugdpsychiatrie.

Hoofdstuk 2: Wat willen we bereiken?

De uitkomsten uit het klantonderzoek² en een uitgevoerde SWOT-analyse leveren ruim voldoende indicaties op om keuzen te kunnen maken voor nieuw beleid. Hierbij hebben wij rekening te houden met het afwegen van verschillende belangen, zowel intern als extern. We zijn van mening dat we met onderstaande beleidslijnen recht doen aan de belangen van alle betrokkenen.

Perspectief van de klant³

De klant verwacht een vraaggestuurde benadering. Wij kiezen ervoor daaraan tegemoet te komen door een grote variëteit in begeleidingsarrangementen te ontwikkelen, zodat maatwerk kan worden geleverd met inbegrip van 'crisisconsultancy'.

De klant hecht ook aan vaste contactpersonen vanuit samenwerkende clusters/ketenpartners, waardoor de samenwerking en onderling vertrouwen kan groeien. Bovendien pleiten met name ouders voor een taakverruiming van de AB-er, waardoor er één aanspreekpunt kan ontstaan voor zorg- en onderwijsvragen. Daartoe gaat de afdeling AB intensieve samenwerking aan met andere clusters, samenwerkingsverbanden en ketenpartners uit de zorg.

Wij willen tenslotte de klantvraag centraal blijven stellen door het instellen van een 'klantadviescommissie', samengesteld uit de verschillende klantgroepen, die ons gevraagd en ongevraagd advies geeft. Vraagsturing is echter niet eindeloos en daarom hanteren we de volgende uitspraak: "De klant is geen koning, maar de klantrelatie is wel heilig".

Werkorganisatie

In toenemende mate verwachten de reguliere scholen/SWV-en van het speciaal onderwijs dat men hun dienstverlening in de regio op elkaar afstemt en met een gezamenlijk aanbod komt. Deze vraag wordt bovendien ondersteund door de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs. Dit vraagt om clusteroverstijgende samenwerking op het gebied van ambulante begeleiding.

We kiezen ervoor één-loket voor aanmelding, verwijzing en dienstverlening te realiseren. De diensten moeten daarin clusteroverstijgend worden gebundeld en vraaggericht worden ingezet.

Binnen RENN4 ligt in dit kader een intensieve samenwerking voor de hand met de afdeling Expertise, het Steunpunt Autisme en Bureau Aanmelding. Wij willen daartoe intensieve samenwerking aangaan in de vorm van een gezamenlijk dienstencentrum in afstemming met de interne RENN4-scholen.

Voor de borging en ontwikkeling van de eigen cluster 4-expertise is structureel contact met de RENN4-scholen van wederzijds belang. Dit gaan we realiseren door de AB-ers in regionale kernteams te organiseren, in afstemming met de RENN4-scholen in die regio. Deze organisatievorm maakt het ook mogelijk meer aansluiting te krijgen bij de samenwerkingsverbanden, OPDC's en ZAT's in die regio.

² Het volledige klantonderzoek is te lezen op de website www.renn4.nl ambulante begeleiding

³ Begripsverklaring 'klant': Onze primaire klant is de leerling in zijn/haar onderwijscontext. Middels andere klantgroepen zoals leerkrachten, scholen, ouders, samenwerkingsverbanden, bereiken we de leerling om hem/haar in de onderwijscontext te kunnen bedienen. Daar waar in deze samenvatting wordt gesproken over 'klant', dient u dit te interpreteren zoals in deze begripsverklaring is verwoord.

Personeelsmanagement

De huidige werkdruk wordt door veel AB-ers als belastend ervaren. We gaan die werkdruk verlichten door invulling van vacatures. Tevens gaan we andere begeleidingsvormen ontwikkelen om recht te kunnen doen aan de grote verschillen in hulpvragen. We kiezen ervoor om de aansturing daarvan regionaal te organiseren. Daartoe stellen we heterogene kernteams samen die onder leiding van een teamleider zelforganiserend zijn en die worden ondersteund door gedragsdeskundigen. De interne communicatie zal zich meer gaan richten op regio-verantwoordelijkheid in afstemming met de betreffende RENN4-scholen in die regio. Hier ligt een link met de clusteroverstijgende samenwerking in het kader van Passend Onderwijs; de AB als onafhankelijke afdeling, maar in verbinding met (V)SO en regulier onderwijs. Voor het kernteam betekent dit dat de AB-ers inzetbaar moeten zijn in verschillende begeleidingsvormen. Dat vraagt naast een flexibele werkhouding ook een onderscheid in AB-ers als generalisten en als specialisten. In het kernteam dient voor de persoonlijke ontwikkeling van de AB-ers gestructureerde feedback op het eigen functioneren plaats te vinden.

Financiën/middelen

De afdeling AB gaat transparantie realiseren betreffende de ureninzet en bereikte resultaten. De klanten verlangen dit en het is een voorwaarde voor succesvolle samenwerking met de andere clusters en de ketenpartners.

Hoofdstuk 3: Hoe gaan we werken?

Kernteams

We kiezen ervoor om toe te werken naar een ander organisatie-model, te weten het '*Zelforganisatiemodel*'. Kernteams krijgen regioverantwoordelijkheid en ondersteund door gedragsdeskundigen dienen ze een antwoord te vinden op alle hulpvragen uit de bij hen behorende regio. Dit betreft vragen uit zowel PO, VO en MBO. Daartoe dienen de kernteams heterogeen te zijn samengesteld (PO, VO, MBO) en te bestaan uit zowel generalisten als uit specialisten. De kernteams hebben daarbij behorende beslissingsbevoegdheid, binnen de gestelde kaders, en zijn zelforganiserend. Een teamleider faciliteert het kernteam. Op aanvraag kan een kernteam overstijgende expertise laten 'invliegen' vanuit het dienstencentrum. De kernteams sluiten aan bij de RENN4-scholen, de SWV-en en ZAT's in hun regio. De organisatiestructuur kenmerkt zich door kernteams als resultaatverantwoordelijke eenheden te zien. De teamleider is integraal verantwoordelijk voor het kernteam. Hij/zij heeft maximaal gemandateerde bevoegdheden om de van tevoren vastgestelde resultaten met de medewerkers van het kernteam te behalen.

Dienstencentrum

Om het lerend vermogen beter te faciliteren, kiezen we ervoor om de verschillende afdelingen binnen RENN4 onder te brengen in een dienstencentrum. In de nieuwe organisatiestructuur zal er sprake zijn van vijf afdelingen die zich onderscheiden in eigenheid, maar die tegelijkertijd sterk (inhoudelijk) verbonden zijn met elkaar.

Een verdere inhoudelijke uitwerking van het dienstencentrum in het kader van aansturing, management en coördinatie is op zijn plaats. Gezien het afdelingsoverstijgende karakter van het te ontwikkelen dienstencentrum, kiezen we ervoor om de verdere uitwerking hiervan in een eigen ontwikkeltraject te realiseren. Het is de ambitie om in augustus 2007 te starten met de planvorming die moet leiden tot een functionerend gezamenlijk dienstencentrum binnen RENN4 in 2008. Ook de clusteroverstijgende samenwerking wordt vanuit het dienstencentrum vormgegeven.

Hoofdstuk 4: Wanneer gaan we wat doen?

Ieder jaar worden de activiteiten geconcretiseerd en uitgewerkt in een jaarwerkplan. De activiteiten worden gestart in een bepaalde periode, verdere vormgeving en ontwikkeling loopt meerdere jaren door. Dit wordt aangegeven door en verder (e.v.)

Jaar	activiteit
2007	<ul style="list-style-type: none">• Productenboek met daarin begeleidingsarrangementen gebaseerd op de vraag van de klant (e.v.)• Planvorming met betrekking tot het realiseren van een dienstencentrum in 2008• Aanstellen nieuwe medewerkers zodat alle leerlingen bediend worden (e.v.)• Kernteams vormgeven en regio's indelen (e.v.)• Transparantie opnemen in de begeleidingsplannen, hoeveel is de AB-er beschikbaar en wat doet de AB-er in de beschikbare tijd (e.v.)• Deskundigheidsbevordering en scholing voor AB-ers organiseren (e.v.)
2008	<ul style="list-style-type: none">• Instellen van een klantenadviescommissie die bestaat uit meerdere klantgroepen. Deze wordt 2x per jaar betrokken bij beleidsontwikkeling en evaluatie (e.v.)• Het realiseren van één clusteroverstijgend loket voor aanmelding, verwijzing en hulpverlening door AB (e.v.)• Dienstencentrum is operationeel• Begeleidingsplannen voldoen voor 80% aan de kwaliteitsnormen (e.v.)• Tevredenheidonderzoek houden
2009	<ul style="list-style-type: none">• Clusteroverstijgend is er één contactpersoon voor leerling, ouders en school• Het aantal hulpverleners per leerling is beperkt door het organiseren van de ketenregie (e.v.)• Producten en diensten ontwikkelen op verzoek van klanten• Kennismanagement invoeren (e.v.)
2010	<ul style="list-style-type: none">• Aanvullende diensten aanbieden• Zelfevaluatie• Bedrijfsplan voor de periode vanaf 2011